

Konjunkturrapport

Oktober 2010

Sveriges Ingenjörer

Konjunkturrapport publicerad 2010-10-20

Konjunkturrapport oktober 2010

Fortsatt optimism inför framtiden

Sveriges Ingenjörers konjunkturrapport sammanställs två gånger per år. Rapporten bygger dels på egeninsamlade uppgifter från förtroendevalda men också på material från Konjunkturinstitutet, Riksbanken m fl. Den behandlar det allmänna läget i svenskt näringsliv och berör även förbundets löneprognoser samt arbetslösheten för ingenjörer.

Vändningen efter den ekonomiska krisen kom under senare delen av 2009. Under första delen av 2010 har förbättringen av det ekonomiska läget fortsatt. De flesta konjunkturbedömare tror att den ekonomiska situationen kommer fortsätta förbättras under de kommande åren. Många anser också att Sverige har och kommer att återhämta sig relativt sett bättre än många andra länder. Det finns dock vissa orosmoln och det är bland annat hur ekonomin kommer utvecklas i USA och de länder i Europa som har stora problem med statsfinanserna. Enkäten till förbundets förtroendevalda visar på en optimistisk bild av nuläget och den närmaste framtiden. Bilden har förbättrats ytterligare sedan mätningen som gjordes i februari 2010.

Enkät till förtroendevalda

I följande avsnitt redovisas resultatet från enkäten till förtroendevalda i augusti/ september 2010. Enkäten skickades till samtliga ordföranden med e-postadress på företag inom privat arbetsmarknadssektor (545 st). Svarsfrekvensen för undersökningen blev 68 procent. De tillfrågade ombads göra en bedömning av stämning och konjunkturläge, dvs de behövde inte samla in specifika fakta för att svara på enkäten. Resultatet från enkäten redovisas totalt samt uppdelat på industri- respektive tjänsteområdet (bilaga 1). Avtalsområden med tio eller fler svarande akademikerföreningar redovisas separat. De tillfrågade representerar föreningar av mycket olika storlek med avseende på antal medlemmar. I sammanställningen har ingen hänsyn tagits till föreningens storlek.

Akademikerföreningarnas syn på det ekonomiska läget

Bedömningen av det ekonomiska läget på företagen har förbättrats ytterligare sedan mätningen i februari i år. Andelen som svarar att den ekonomiska situationen i dagsläget är god eller tillfredsställande är nu 84 procent jämfört med förra mätningen då den var 78 procent. Det är främst inom industrin som andelen som svarar god har ökat. Andelen som svarar att den ekonomiska situationen är dålig ligger relativt stilla inom tjänstebranschen medan den sjunkit inom industrin. Inom avtalsområdena Teknikarbetsgivarna, Stål- och metallförbundet samt Läkemedel och bioteknik har andelen som svarar dåligt på denna fråga sjunkit mest.

Utvecklingen det kommande halvåret

En majoritet (53 procent) av de tillfrågade tror att den ekonomiska situationen kommer vara oförändrad det närmaste halvåret jämfört med hur det ser ut i dagsläget. 40 procent tror att ekonomiska situationen kommer att förbättras medan fem procent tror att den kommer försämrats. Jämfört med mätningen i februari är det främst inom tjänstebranschen som synen på det kommande halvåret är bättre. Det avtalsområde där högst andel tror att det kommande halvåret kommer gå bättre är Almega IT där hela 53 procent tror att situationen kommer att förbättras. Almega IT är dock det avtalsområde där högst andel svarar att situationen i dagsläget är dålig.

Av dem som svarar att den ekonomiska situationen i dagsläget är god tror hela 96 procent att den kommer vara oförändrad eller bättre det närmaste halvåret. Av dem som svarar tillfredsställande är motsvarande andel 94 procent. Av dem som svarar att den ekonomiska situationen är dålig svarar 64 procent att den kommer vara oförändrad eller sämre det kommande halvåret. De svarande inom tjänstesektorn är något mer positiva jämfört med industrin, till exempel är andelen som svarar att situationen kommer att förbättras det kommande halvåret 49 respektive 40 procent för dem som svarar att situationen i dagsläget är tillfredsställande eller dålig inom tjänstebranschen. Motsvarande andelar inom industrin är 37 respektive 34 procent.

Arbetsbörda och förändring av antal anställda

Ungefär hälften anger att arbetsbördan för de anställda är större än normalt, andelen är betydligt högre inom industrin jämfört med tjänsteföretagen (58 respektive 35 procent). Detta är en högre andel jämfört med mätningen i februari då 40 procent av de tillfrågade svarade att arbetsbördan var större än normalt. Även vid den mätningen var andelen högre inom industrin men skillnaden mellan tjänstebranschen och industrin var mindre. Andelen som anger att arbetsbördan för de anställda är större än normalt är hög inom alla avtalsområden inom industrin. Inom tjänstesidan anger en majoritet att arbetsbördan i dagsläget är normal.

Det finns ett samband mellan arbetsbörda och den ekonomiska situationen i dagsläget. Av dem som svarar att arbetsbördan är större än normalt eller normal är det 13 procent som anger att den ekonomiska situationen är dålig medan motsvarande andel bland de som svarar att arbetsbördan är mindre än normalt är 64 procent.

En av tre svarar att antalet anställda har ökat under första halvåret 2010. Det är en högre siffra jämfört med föregående mätning. Relativt sett har antalet anställda ökat mer inom tjänstesidan än inom industrin. Hälften av de tillfrågade inom avtalsområdet STD anger att antalet anställda har ökat det första halvåret 2010. Det finns ett samband mellan den ekonomiska situationen i dagsläget och förändringen av antalet anställda. På 80 procent av företagen där de tillfrågade anger att den ekonomiska situationen är god har antalet anställda ökat eller varit oförändrat under första halvåret 2010. På företag där den ekonomiska situationen är dålig har 56 procent minskat sin personalstyrka.

16 procent uppger att det förekommit varsel av personal pga arbetsbrist under första halvåret 2010 medan det på ca en fjärdedel av företagen har förekommit uppsägning av personal pga arbetsbrist under första halvåret 2010. Detta är lägre siffror jämfört med föregående undersökning. Det är i högre grad de företag där den ekonomiska situationen är dålig och arbetsbördan är lägre än normalt som har varslat eller sagt upp personal pga arbetsbrist. Fördelningen mellan industrin och tjänstebranschen är dock relativt olika. Det är betydligt högre siffror inom tjänstebranschen både vad gäller varsel och uppsägningar under första halvåret 2010 jämfört med industrin. Tjänstesidan ligger kvar på i stort sett samma siffror som mätningen i februari medan industrisidans minskat relativt mycket jämfört med föregående mätning, som avsåg uppsägningar och varsel andra halvåret 2009. De avtalsområden som har högst siffror med avseende på varsel och uppsägningar i denna undersökning är Almega IT följt av Almega STD. Ett av de avtalsområden som drabbades hårdast av krisen var Stål- och Metallförbundet. I denna undersökning finns det inte någon inom detta avtalsområde som anger att det förekommit uppsägning eller varsel av personal pga arbetsbrist under första halvåret 2010.

Ingenjörskris?

Hela 65 procent av de tillfrågade anser att det i dagsläget råder brist på ingenjörer på det företag där de är verksamma. Det är en högre siffra jämfört med föregående mätning då hälften svarade ja på denna fråga. Enkäten innehåller även frågor om det råder brist på övriga tjänstemän och arbetare. Andelen ja svar på dessa frågor är betydligt lägre, 35 respektive 20 procent.

Skillnaden mellan olika branscher är stor, det är betydligt fler av företrädarna för industrin (71 procent) än för tjänsteföretagen (58 procent) som uppger att det egna företaget har brist på ingenjörer. En förklaring till detta är att det är fler företag inom industrin där arbetsbördan är större än normalt jämfört med tjänstesidan. Större arbetsbörda än normalt har 58 procent av industriföretagen jämfört med 35 procent av tjänsteföretagen. Det finns ett starkt samband mellan svaren på frågorna om arbetsbörda och brist på ingenjörer. I 76 procent av de företag där arbetsbördan är större än normalt svarar de tillfrågade att det är ingenjörskris. Motsvarande andel där arbetsbördan är mindre än normalt är 31 procent.

Den vanligaste orsaken till att man ute på företagen upplever att det är brist på ingenjörer är att arbetsbelastningen är för hög. Detta följs av att företaget behöver kompetensuppgradering samt att många har slutat. Andra skäl som anges till att fler ingenjörer behövs är att företagen nu ligger efter i rekryteringen när marknaden vänt uppåt efter finanskrisen. Flera anger att företagen tar in konsulter istället för att anställa och att det råder brist på konsulter. En annan orsak som omnämns till att det råder brist på ingenjörer är pensionsavgångar.

Drygt 50 procent svarar att företaget håller på eller planerar att rekrytera fler ingenjörer. Det är ungefär samma fördelning av svaren sett per område industri respektive tjänster. Det kan verka lite förvånande eftersom arbetsbördan och bristen på ingenjörer uppges vara större inom industrin. Eventuellt kan det vara så att företagen inom industrin, som drabbades hårdast av den ekonomiska krisen, avvaktar längst med att rekrytera ny personal. Av dem som försöker rekrytera fler ingenjörer uppger en tredjedel att det råder brist på den typ av ingenjörer som företaget önskar rekrytera. De avtalsområden som i högst grad anger att det är brist på ingenjörer att rekrytera är Omega STD och IT. Det är även en stor andel (ca 40 procent) som inte vet om företaget planerar att rekrytera fler ingenjörer. Det är främst civilingenjörer följt av högskoleingenjörer som företagen vill rekrytera.

Omvärldens syn på konjunkturläget

Vändningen och förbättringen av det ekonomiska läget efter finanskrisen som började hösten 2009 har fortsatt under första delen av 2010. De flesta konjunkturbedömare tror att den ekonomiska situationen kommer fortsätta att förbättras under de kommande åren. Många anser också att Sverige har och kommer att återhämta sig relativt sett bättre än många andra länder. Export, stigande konsumtion samt ökande investeringar medför att konjunkturen stärks. Den snabba ekonomiska återhämtningen beror till stor del på den expansiva ekonomiska politik som förts både i Sverige och i omvärlden. Ett skäl till att Sverige klarat krisen bättre än många andra länder är de relativt goda statsfinanserna. Detta innebär att Sverige nu inte behöver strama åt finanspolitiken på samma sätt som många andra länder.

Det ekonomiska läget i världsekonomin har också varit starkt under första halvåret 2010. Ekonomin förväntas fortsätta förbättras men i en lägre takt. Återhämtningen i USA fortsätter, men går något långsammare än vad man tidigare prognostiserat. Den expansiva ekonomiska

politik som förts har medfört att statsfinanserna i många länder försämrats påtagligt. Finanspolitiken kommer därför inte vara lika expansiv de kommande åren vilket bromsar tillväxttakten. Det finns även en finansiell osäkerhet i delar av euroområdet där vissa länder har stora problem med statsfinanserna. Olika stödpaket och finanspolitisk åtstramning gör dock att risken för en ny finanskris i euroområdet minskat.

Den Svenska BNP tillväxten förväntas bli ca 4 procent 2010, vilket är högre än i många andra länder. Både export och inhemsk efterfrågan har ökat starkt och lagerinvesteringarna har också ökat. Tillväxten i BNP förväntas bli något lägre år 2011 och 2012 ca 3-3,5 procent. Exporten förväntas öka i något långsammare takt och lagerinvesteringarna förväntas inte vara lika stora.

Riksbanken redovisar i den senaste penningpolitiska rapporten att svensk export har varit positiv de tre senaste kvartalen. Det är framförallt metallvaror, teleprodukter och motorfordon som bidragit till de positiva exportsiffrorna. Exportutvecklingen antas vara fortsatt positiv under de närmaste åren. Det historiskt sett stora fallet i investeringarna har under början av 2010 vänts till en uppgång. De totala investeringarna förväntas öka i och med ökad efterfrågan och export. Näringslivets investeringar ökar allteftersom kapacitetsutnyttjandet inom industrin stiger. På grund av hög efterfrågan och låga räntenivåer så förväntas bostadsinvesteringarna fortsätta att öka de kommande åren. Riksbankens företagsintervjuer från maj 2010 visar att konjunkturen är på väg uppåt och att uppgången är störst inom främst industrin men även att byggbranschen går bättre. Uppgången sker dock från en mycket låg nivå och det är fortfarande en bit kvar till utgångsläget innan finanskrisen. Även handeln och tjänstesektorn förväntar sig en fortsatt uppgång av konjunkturen. Företagen har dock uppgivit att de ser att det finns vissa risker i den framtida konjunkturutvecklingen. Det är framförallt en oro för det statsfinansiella läget inom EMU som förs fram men även viss oro för räntehöjningar, kreditförsörjning och ökande råvarupriser.

Konjunkturinstitutets barometerindikator för företag och hushåll från september ligger på en nivå som innebär att läget bland företag och hushåll är mycket starkare än normalt. Konfidensindikatorn för näringslivet ligger nu bara något lägre jämfört med högsta noteringen från maj 2007. Det är huvudsakligen indikatorerna för tillverkningsindustri samt bygg- och anläggningsverksamhet som har stigit. Konfidensindikatorn för de privata tjänstenäringarna låg i september kvar på samma nivå som månaden innan men indikatorn ligger klart över genomsnittet. Konfidensindikatorn för detaljhandeln steg något i september, men den ligger fortfarande under normalnivån. Sysselsättning stiger och nyrekryteringsplaner finns inom tillverkningsindustrin, byggindustrin och tjänstesektorn. Konfidensindikatorn för hushåll mäter synen på den egna och den svenska ekonomin. Hushållens optimism om ekonomin ökade ytterligare i september och är nu på den högsta nivån på tio år.

Swedbanks inköpschefsindex sjönk något i augusti jämfört med föregående månader, dvs svensk tillverkningsindustri expanderar men uppgången är något lägre jämfört med vårens och sommarens siffror. Många företag förväntas expandera det kommande halvåret trots en förväntad dämpning i den globala ekonomin. Swedbanks småföretagarbarometer (från mars 2010) visar på att företagen tror på en stark uppgång i konjunkturen under innevarande år. Konjunkturförbättringen är bred och gäller i samtliga branscher. Många småföretag har också planer på att nyanställa det kommande året.

Enligt SEB:s företagarpanel från september 2010 visar på att optimismen fortfarande är stor bland Sveriges små och medelstora företag, men tron på fortsatt tillväxt i ekonomin som helhet har dämpats något. De medelstora företagen är mest benägna att nyanställa medan småfö-

retagarna fortfarande är försiktiga med att nyanställa personal. Vinstprognoserna för 2010 har justerats ner något efter halvårsskiftet och det är nu nästan lika många som tror på ökad (44 procent) som oförändrad (41 procent) vinst för 2010 jämfört med 2009.

Löneprognoser 2010

Sveriges Ingenjörers löneprognoser skapas i januari varje år och uppdateras vid behov under året. Prognoserna avser lönenivån i september dvs mättdpunkten för löneenkäten. Prognoserna för 2010 baseras på 2009 års lönestatistik och förväntade löneökningar för 2010. Till prognoserna används, förutom lönestatistiken, omvärldens bedömningar av utvecklingen på arbetsmarknaden och den allmänna konjunkturen för år 2010. Bedömningar om utvecklingen från den egna organisationen vägs också in i prognoserna.

Uppräkningstalen för prognosen för privat sektor 2010 har lagts på mellan tre och sju procent beroende på ålder och examensår. Lönerns utveckling förväntas vara något dämpad även om konjunkturen nu har vänt. Detta bland annat beroende på att många centrala avtal har slutits på en relativt låg nivå. Vi bedömer att ingen justering behöver göras av den prognos för lönenivåerna 2010 som gjordes i början av året (se Konjunkturrapport mars 2010).

Arbetslöshet

I augusti 2010 var andelen medlemmar i Sveriges Ingenjörer med ersättning från AEA 1,2 procent (1204 medlemmar). Samma månad föregående år var andelen 1,5 procent (1437). Efter att ha stigit brant under 2009 från en mycket låg nivå, stabiliserades andelen ersättningsfall förra hösten på 1,5 procent, där den sedan låg kvar fram till och med april 2010. I maj sjönk andelen något och sedan i juni har den legat på 1,2 procent. Samtidigt ökade andelen medlemmar i arbetsmarknadsprogram till 0,8 procent från 0,5 procent i augusti 2009. Det innebär att totalt 2,0 procent av medlemmarna båda månaderna antingen deltog i program eller fick ersättning från AEA. Den sammantagna andelen minskade dock ändå något jämfört med i april, då den nådde 2,2 procent.

Länsvis har andelen ersättningsfall sjunkit överlag, och spridningen minskat betydligt sedan förra året. I Västra Götaland sjönk andelen från 2,0 procent i augusti förra året till 1,2 procent. I Stockholm minskade andelen från 1,4 till 1,2 procent medan den i Skåne oförändrat var 1,4 procent.

Andelen ersättningsfall minskade i alla åldersgrupper jämfört med i augusti 2009. Störst var förändringen för de yngsta (25-29 år), för vilka andelen föll från 2,1 till 1,4 procent. Skillnaden mellan och kvinnor har också minskat. För kvinnor sjönk andelen från 1,8 till 1,3 procent jämfört med augusti 2009, och för män från 1,4 till 1,2 procent.

För civilingenjörer totalt var andelen ersättningsfall 1,2 procent (1,5 procent i augusti 2009) och för högskoleingenjörer 1,5 procent (2,2 procent). Efter årsskiftet ökade antalet platser i Arbetsförmedlingens platsbank kraftigt inom Teknik och Data/IT. Under sommaren stannade ökningen upp, för att i början av september åter nå ungefär samma nivå som i maj, med ca 1250 platser inom vardera gruppen. På årsbasis innebär det att antalet platser har fördubblats inom både Teknik och Data/IT.

I augusti 2010 varslades i riket totalt 1 865 personer, bara en dryg tredjedel så många som de 5 370 som inrapporterades samma månad förra året. Detta är självfallet en följd både av de stora neddragningarna under finanskrisen och att arbetsmarknaden nu har stärkts. Inom verk-

stadsindustrin varslades totalt 90 personer, långt färre än de 339 som varslades i april i år och en bråkdel av de 889 som varslades för ett år sedan. Inom transportmedelstillverkning skedde inga varsel alls, vilket kan jämföras med 206 för ett år sedan och toppnoteringen 4921 i oktober 2008.

I sin konjunkturbarometer för tredje kvartalet 2010 rapporterade Teknikföretagen fortsatt ökande brist på arbetskraft. Vad gäller tekniker/ingenjörer angav totalt 18 procent av företagen brist på ingenjörer, upp från bara 3 procent i augusti 2009.

Arbetsförmedlingen förutser i en bedömning för våren 2011, att det kommer att råda liten eller mycket liten konkurrens om jobben i tio av totalt 16 ingenjörsyrken. Bara för kemiingenjörer och kemitekniker bedöms konkurrensen om jobben bli stor. Av totalt 200 bedömda yrken låg byggingenjörer näst högst, tätt efter läkare.

Antalet arbetstillstånd enligt de nya regler som infördes i december 2008 fortsätter att utvecklas i samma takt som under 2009 för yrkesgrupperna ingenjörer och dataspecialister, med den sista i stor majoritet. Fram till och med augusti hade närmare 2000 tillstånd beviljats, varav c:a 600 för ingenjörer. Tillstånden är tidsbegränsade till 2 år (med möjlighet till förlängning), och i början av september var totalt 2446 arbetstillstånd i kraft för dataspecialister och ingenjörer sammantagna.

På förbundets hemsida finns rapporten om arbetsmarknadsinformation, augusti 2010 i sin helhet: www.sverigesingenjorer.se> Om förbundet> Rapporter och undersökningar

BILAGA 1

Vilken är din samlade bedömning av den ekonomiska situationen i dagsläget på det företag där du är förtroendevald?

	Totalt	Tjänster	Industri	Utv o Tj	IoK Ind. o Kemi	IoK Läkem	STD	IT	Skogsind papper o massa	SMF	TAG
God	41%	42%	44%	54%	44%	71%	48%	33%	75%	28%	36%
Tillfredsställande	43%	42%	43%	38%	37%	14%	40%	44%	19%	67%	48%
Dålig	15%	17%	13%	8%	15%	14%	12%	22%	6%	6%	16%
Vet ej	1%	0%	0%	0%	4%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Procent	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Antal	369	118	227	13	27	14	25	36	16	18	121

Hur tror du den ekonomiska situationen för företaget ser ut det kommande halvåret jämfört med hur det ser ut idag?

	Totalt	Tjänster	Industri	Utv o Tj	IoK Ind. o Kemi	IoK Läkem	STD	IT	Skogsind papper o massa	SMF	TAG
Bättre	40%	43%	39%	23%	44%	29%	36%	53%	13%	28%	43%
Oförändrad	53%	53%	54%	69%	52%	64%	60%	47%	88%	61%	50%
Sämre	5%	3%	5%	8%	0%	7%	0%	0%	0%	6%	5%
Vet ej	2%	1%	2%	0%	4%	0%	4%	0%	0%	6%	2%
Procent	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Antal	369	118	227	13	27	14	25	36	16	18	121

Hur är arbetsbördan för de anställda i dagsläget?

	Totalt	Tjänster	Industri	Utv o Tj	IoK Ind. o Kemi	IoK Läkem	STD	IT	Skogsind papper o massa	SMF	TAG
Större än normalt	49%	35%	58%	38%	56%	64%	8%	28%	63%	50%	58%
Normal	47%	58%	39%	46%	44%	29%	88%	64%	38%	50%	38%
Mindre än normalt	4%	5%	3%	8%	0%	7%	4%	8%	0%	0%	4%
Vet ej	1%	2%	0%	8%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Procent	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Antal	369	118	227	13	27	14	25	36	16	18	121

Hur har antalet anställda under första halvåret 2010 förändrats?

	Totalt	Tjänster	Industri	Utv o Tj	IoK Ind. o Kemi	IoK Läkem	STD	IT	Skogsind papper o massa	SMF	TAG
Ökat	33%	38%	31%	38%	35%	29%	50%	33%	44%	28%	30%
Oförändrat	39%	31%	42%	31%	50%	29%	35%	31%	31%	61%	40%
Minskat	28%	31%	26%	31%	15%	43%	15%	36%	25%	11%	30%
Vet ej	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%
Procent	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Antal	368	118	226	13	26	14	26	36	16	18	121

Har det förekommit varsel av personal pga arbetsbrist på ert företag under första halvåret 2010?

	Totalt	Tjänster	Industri	Utv o Tj	IoK Ind. o Kemi	IoK Läkem	STD	IT	Skogsind papper o massa	SMF	TAG
Ja	16%	28%	11%	15%	8%	14%	23%	31%	6%	0%	12%
Nej	84%	72%	89%	85%	92%	86%	77%	69%	94%	100%	88%
Procent	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Antal	369	119	226	13	26	14	26	36	16	18	121

Har det förekommit uppsägning av personal pga arbetsbrist på ert företag under första halvåret 2010?

	Totalt	Tjänster	Industri	Utv o Tj	IoK Ind. o Kemi	IoK Läkem	STD	IT	Skogsind papper o massa	SMF	TAG
Ja	24%	35%	18%	15%	7%	14%	31%	42%	13%	0%	21%
Nej	76%	65%	82%	85%	93%	86%	69%	58%	88%	100%	79%
Procent	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Antal	370	119	227	13	27	14	26	36	16	18	121

Anser du att det på företaget i dagsläget är brist på ingenjörer?

	Totalt	Tjänster	Industri	Utv o Tj	IoK Ind. o Kemi	IoK Läkem	STD	IT	Skogsind papper o massa	SMF	TAG
Ja	65%	58%	71%	75%	81%	50%	81%	60%	69%	65%	76%
Nej	27%	30%	23%	17%	11%	36%	19%	26%	25%	29%	20%
Vet ej	8%	12%	6%	8%	7%	14%	0%	14%	6%	6%	4%
Procent	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Antal	365	116	225	12	27	14	26	35	16	17	121

Anser du att det på företaget i dagsläget är brist på övriga tjänstemän?

	Totalt	Tjänster	Industri	Utv o Tj	IoK Ind. o Kemi	IoK Läkem	STD	IT	Skogsind papper o massa	SMF	TAG
Ja	35%	34%	37%	33%	50%	21%	21%	39%	6%	39%	41%
Nej	47%	49%	45%	50%	38%	50%	71%	44%	69%	44%	39%
Vet ej	18%	16%	19%	17%	12%	29%	8%	17%	25%	17%	19%
Procent	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Antal	364	116	224	12	26	14	24	36	16	18	119

Anser du att det på företaget i dagsläget är brist på arbetare?

	Totalt	Tjänster	Industri	Utv o Tj	IoK Ind. o Kemi	IoK Läkem	STD	IT	Skogsind papper o massa	SMF	TAG
Ja	20%	12%	25%	20%	28%	14%	14%	3%	25%	41%	23%
Nej	56%	70%	49%	80%	44%	64%	76%	81%	38%	41%	50%
Vet ej	24%	18%	26%	0%	28%	21%	10%	16%	38%	18%	27%
Procent	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Antal	347	105	218	10	25	14	21	31	16	17	117

Vilken eller vilka är orsakerna till att fler ingenjörer behövs?

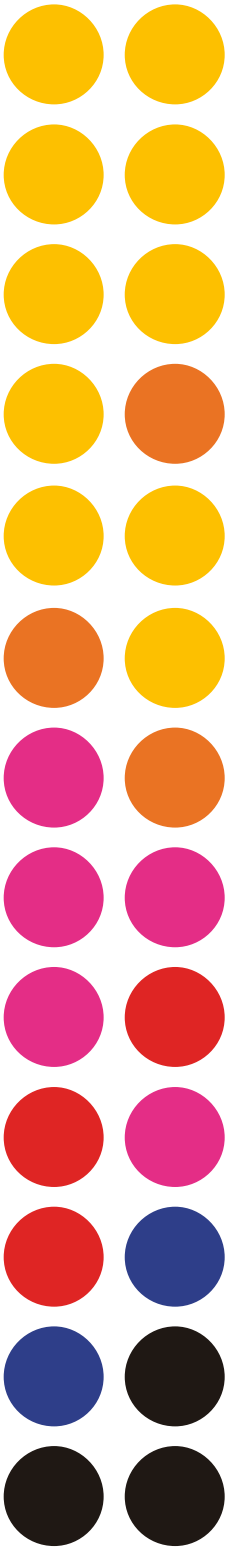
	Totalt	Tjänster	Industri	Utv o Tj	IoK Ind. o Kemi	IoK Läkem	STD	IT	Skogsind papper o massa	SMF	TAG
Många har slutat	31%	39%	28%	56%	27%	0%	33%	52%	27%	45%	26%
Hög arbetsbelastning	67%	57%	74%	78%	77%	71%	38%	62%	55%	73%	76%
Kompetensuppgrade	44%	45%	44%	33%	45%	57%	52%	33%	64%	55%	37%
Annat:	18%	24%	15%	11%	14%	29%	24%	29%	18%	27%	10%
Antal	239	67	160	9	22	7	21	21	11	11	92

Pågår eller planerar företaget att rekrytera fler ingenjörer?

	Totalt	Tjänster	Industri	Utv o Tj	IoK Ind. o Kemi	IoK Läkem	STD	IT	Skogsind papper o massa	SMF	TAG
Ja	51%	55%	53%	69%	48%	21%	100%	53%	50%	50%	62%
Nej	32%	28%	32%	23%	41%	57%	0%	28%	31%	39%	25%
Vet ej	17%	17%	15%	8%	11%	21%	0%	19%	19%	11%	13%
Procent	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Antal	367	116	227	13	27	14	25	36	16	18	121

Om ja, hur är tillgången på den typ av ingenjörer som företaget behöver rekrytera?

	Totalt	Tjänster	Industri	Utv o Tj	IoK Ind. o Kemi	IoK Läkem	STD	IT	Skogsind papper o massa	SMF	TAG
Överskott	2%	2%	2%	0%	5%	0%	4%	0%	18%	0%	1%
Balans	26%	24%	25%	33%	25%	29%	24%	17%	27%	43%	25%
Brist	33%	40%	30%	33%	20%	14%	60%	48%	36%	21%	31%
Vet ej	39%	34%	42%	33%	50%	57%	12%	34%	18%	36%	43%
Procent	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Antal	279	97	169	12	20	7	25	29	11	14	93

Sveriges Ingenjörer

Box 1419, 111 84 Stockholm, Besöksadress Malmkillnadsgatan 48
Tel 08 613 80 00, Fax 08 769 71 02, info@sverigesingenjorer.se
www.sverigesingenjorer.se